

Inhoudelijk jaarverslag 2020

Eerstelijnszone Scheldekracht vzw

29 april 2021

Het zou een understatement zijn te stellen dat 2020 een uitdagend jaar was voor Eerstelijnszone (ELZ) Scheldekracht.

Niet alleen werd het officiële startschot gegeven met de erkenning als Zorgraad op 1/07/2020, ook doorkruiste de COVID-19 pandemie op een bruuske wijze de prille vzw. Te midden van de organisatorische (indienstname personeel, start van de boekhouding, etc.) én inhoudelijke uitbouw van de organisatie (uitwerking van het vooropgestelde beleids- en actieplan) sprong de eerstelijnszone meteen in de bres voor de actoren op de eerste lijn die geconfronteerd werden met deze ongeziene crisis.

Niet veel later werden aan de zorgraden aanzienlijke opdrachten toebedeeld in de bestrijding van de COVID-pandemie, in de contact- en bronopsporing en later op het domein van de vaccinatie.

ELZ Scheldekracht stond en staat er, meteen en nog steeds, met verenigde krachten om haar missie en visie waar te maken: inzetten op de afstemming en de samenwerking tussen gezondheids- en welzijnsactoren van de eerste lijn en het lokaal gezondheidsbeleid, teneinde de levenskwaliteit van elke persoon met een zorg- en/of ondersteuningsnood (PZON) te optimaliseren.

Binnen de zorgraad (het bestuursorgaan van de vzw) werd eind 2020 een interactieve oefening georganiseerd rond verwachtingen, betrokkenheid, taken, etc. De output van deze oefening gebruiken we als kapstok voor het eerste deel van dit inhoudelijk jaarverslag, met name de SWOT-analyse. In een 2de deel volgt de verantwoording van de RWO-subsidie voor 2020.

1/ SWOT-analyse

STERKTES

- We hebben ons als ELZ meer op de kaart gezet
- We konden heel wat initiatieven ontwikkelen
- We hebben heel diverse aspecten aangepakt, grensoverschrijdend gewerkt
- Ook de psychosociale component kreeg binnen de COVID-aanpak zijn plaats
- Er heerst een leuke, warme sfeer
- Er is een sterk dagelijks bestuur
- De raadsleden worden goed geïnformeerd via diverse kanalen
- Globaal een positief verhaal binnen de diverse clusterwerkingen

Overweldigd zoals iedereen, maar meteen met een gezonde dosis adrenaline, deden we wat we dachten dat we moesten doen om de eerste lijn te ondersteunen. Alle hens aan dek, iedereen paraat. Meer dan ooit trachten we onze naam waar te maken: we bundelen de krachten op de eerste lijn in deze acht gemeenten langs de Schelde.

ZWAKTES

- We hebben misschien nog sterk ingezet op de medische component van onze werking
- Voor veel leden van de zorgraad is het nog wat zoeken (naar hun plaats/rol, de kansen en drempels op het vlak van bepaalde topics, ...)
- De betrokkenheid verschilt (vooral binnen de cluster gezondheid en PZON moet nog gewerkt worden aan de contacten met de achterban)

KANSEN

- Deze crisis confronteert ons direct met de uitdagingen, maar meteen ook met de mogelijkheden van ELZ Scheldekracht
- De COVID-aanpak bood de gelegenheid om clustergewijs en clusteroverschrijdend te werken
- We konden heel wat initiatieven ontwikkelen
- De samenwerkingen tussen zorg en welzijn die ontstaan zijn trachten borgen
- In de toekomst ook verder inzetten op gezondheidspreventie, mentale gezondheid, ...
- We kunnen rekenen op de onvoorwaardelijke inzet van heel wat partners en personen
- De ELZ is een netwerkorganisatie: we willen ons bezinnen over de vraag hoe we onze rol als netwerkorganisatie daadwerkelijk kunnen opnemen
- Werking/voordelen naar bv. zorgverleners regelmatig en duidelijk in de verf zetten om betrokkenheid bij diverse groepen te verhogen
- Digitaal vergaderen
- Op tijd, projectgebonden, ook anderen leden van de zorgraad concreet proberen te betrekken bij bepaalde initiatieven
- Rust, overzicht en focus brengen

BEDREIGINGEN

- Nieuwe COVID-opdrachten zetten druk op de oorspronkelijke doelstellingen
- Bepaalde zaken (ateliers, werkgroepen, ...) zijn stil(ler) gevallen, of men had de tijd niet om eraan te participeren
- Terwijl we druk bezig waren ons steentje bij te dragen in de crisis, bereikte berichtgeving omtrent een nieuwe regio-indeling ons. De zorgraden, die pas op 1 juli 2020 zijn erkend en gefinancierd door het Vlaams Agentschap Zorg & Gezondheid, worden nu alweer overboord gegooid. Wij kunnen onmogelijk begrijpen dat de recent erkende regio-indeling van de ELZ - door diezelfde Vlaamse overheid, maar door een ander Agentschap - in het eindresultaat van de 17 regio's niet is verwerkt. Meer zelfs ... men vond het zelfs niet nodig om deze nieuwe regio-indeling te communiceren aan deze zorgraden. De betrokken bestuursorganen en

medewerkers hebben dit moeten vernemen in de media. De eerstelijns hervorming en de zorggraad staan in hun gedachtegoed voor lokale integratie, beleidsparticipatie en geïntegreerde zorg. Deze manier van top-down besluitvorming staat haaks op onze waarden en visie. Ook in andere beleidsthema's (bv. COVID-19) merken we te weinig respect voor en betrokkenheid en participatie van de eerstelijnszone als volwaardig beleidsniveau. We worden vaak niet of laattijdig op de hoogte gesteld van belangrijke wijzigingen in het beleid, we worden niet betrokken bij de ontwikkeling van het beleid, etc. We missen ook in dit thema totaal gebrek aan participatie en betrokkenheid. Wat niet kan gezegd worden over deze opgelegde regio-indeling, is net wél het geval met de ELZ. Deze werden niet van bovenaf opgelegd, maar ontstonden na uitvoerig overleg tussen lokale besturen, tussen zorg- en welzijnsorganisaties, met vele stakeholders. Binnen deze structuren van intense samenwerking werd de afgelopen maanden fantastisch werk verzet. Het was immers de Vlaamse Regering die de ELZ, in samenwerking met de lokale besturen, met de regioafbakening van de ELZ als grenzen, de opdracht gaf om de grootste (gezondheids)crisis van de laatste 50 jaar te coördineren. Maar blijkbaar vindt men diezelfde structuren niet meer leidend als het gaat om de nieuwe referentieregio's. Op die manier worden bestaande, reeds opgebouwde samenwerkingen binnen de ELZ, opnieuw in het gedrang gebracht waardoor heel wat optimalisaties, op korte termijn opgebouwd, weer teniet worden gedaan. De huidige ELZ zijn al meer dan een jaar, samen met de onderliggende lokale besturen, de draaischijf van de COVID-werking. Maar de Vlaamse Regering vindt het niet nodig om met diezelfde ELZ in overleg te gaan, om met hen te communiceren, om hen te respecteren, ... Dit voelt als een mes in de rug van allen die zich dag in, dag uit, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat, week en weekend, inzetten om de moeilijke beleidsbeslissingen van de Vlaamse Regering om te zetten in kwalitatief werk voor onze Personen met een Zorg- en Ondersteuningsnood, voor elk van onze burgers.

- Digitaal vergaderen
- Sinds het begin van de crisis geven onze medewerkers, bestuurders, partners, ... het beste van zichzelf. Dit heeft veel van hen gevraagd.
- Veel bestuurders zijn door de crisis zó opgeslorpt dat de communicatie soms te intens is (het is moeilijk om alles op te volgen)
- De snelheid 'nekt' ons soms. Het is een uitdaging om betrokken te blijven bij alles wat leeft en iedereen betrokken te houden

2/ Inhoudelijke verantwoording RWO-subsidies

Binnen ELZ Scheldekracht willen we de bestaande en specifieke RWO-expertise valideren en de methodiek van intersectorale afstemming verder introduceren in de werking van de eerstelijnszone. Zo willen we de wisselwerking tussen welzijns- en zorgactoren op de eerste lijn verder versterken in functie van een vraaggestuurde, integrale en doelgerichte zorg en ondersteuning voor de PZON.

We zullen maximale inspanningen leveren om de bestaande expertise te borgen in onze werking, waardoor welzijn ook steeds als focus mee zal opgenomen worden in de beleidsplanning. Hierbij zullen we ten allen tijde het besluit in het kader van de inkanteling van de RWO-werking, de opgebouwde expertise en de betrokken partners in de regio als toetssteen gebruiken.

In de werking wordt welzijn mee opgenomen in het beleidsplan en concrete actiepunten. Ook in 2020 was dat het geval:

- Werkatelier 'Samen veerkrachtig', met specifieke aandacht voor de meest kwetsbare personen
- Werkatelier 'Geïntegreerd breed onthaal' (GBO)
- Werkgroep 'Eén gezin één plan (1G1P) Gent/Scheldekraacht', waarbij er ook stappen worden gezet om een '1G1P-Netwerkoverleg' op te zetten voor alle partners (incl. brede instap) specifiek in regio Scheldekraacht. De algemene sturing van het project zal ism het 1G1P-verhaal Gent verlopen en alle overkoepelende partners.
- Overleg actoren binnen de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) Scheldekraacht, waarbij o.a. volop wordt bekeken hoe de link tussen ELZ Scheldekraacht voldoende kan gelegd worden naar de bestaande overlegstructuren GGZ en omgekeerd.
- Werkatelier eerstelijnspsychologische functie (ELPF) voor 65+
- Uitbouw klankbordgroep PZON
- Structureel overleg hoofdmaatschappelijk werkers regio Scheldekraacht
- Werkgroep COVID-preventie, met specifieke aandacht voor de meest kwetsbare doelgroep
- COVID-19 team, waarbij we ook een specifieke flow voor de 'sociale expert' hebben uitgewerkt - met linken naar de OCMW's, de diensten maatschappelijk werk (DMW) en het CAW.
- ELZ als vraag-en aanbodcoördinator ter ondersteuning van alle eerstelijnsactoren in de regio, incl. voor scholen, CLB's, voorzieningen (WZC, jeugdhulp, personen met een beperking, ...)
- Via de communicatiekanalen van de eerstelijnszone (website, nieuwsflash, social media) kunnen welzijns- en zorgactoren nieuws vernemen, aankondigingen van activiteiten/van initiatieven, ...
- Signalen, noden, ... vanuit het werkveld worden gecapteerd via diverse kanalen: door de leden van de zorgraad, door aanwezigheid van de coördinatoren op diverse overlegfora etc.
- ...

Als eerstelijnszone willen we benadrukken dat we uiteraard ook het belang onderschrijven van de maximale betrokkenheid én verankering van de welzijnsactoren in de structuren van de eerstelijnszone. We hebben zeker al linken kunnen leggen met een aantal partners, maar willen de komende periode ook benutten om ons netwerk verder uit te bouwen - mede vanuit de opgebouwde RWO-contacten en expertise. Waarbij we ook zullen bekijken hoe we deze samenwerkingen eventueel nog meer kunnen formaliseren.

De zorgraden in Oost-Vlaanderen starten, in 2021, met ondersteuning van VIVEL, een lerend netwerk op rond het RWO. Het lerend netwerk gaat elke maand door, met alle Oost-Vlaamse zorgraden en met een vertegenwoordiging vanuit Sterk Sociaal Werk. Doel van dit netwerk is delen van goede praktijken waarbij zorg en welzijn elkaar vinden. Via dit netwerk willen we de opgebouwde welzijnsexpertise vanuit het RWO verbinden met de expertise rond zorg binnen de zorgraad. Dit netwerk zal goede praktijken opleveren waarbij de zorgraden in Oost-Vlaanderen elkaar versterken. Daarnaast willen we met het lerend netwerk goede praktijken ook uitdragen naar de rest van Vlaanderen.

In 2020 hebben de Oost-Vlaamse zorgraden reeds voorbereidend werk geleverd via een Oost-Vlaams overlegplatform.

